

כאלו בקריב קרבן... ה'ג' ה'מקדש

מקור: קריב 'אקב ע'א' (שמות י"א)

אחת עשר עבדים תותן להם פרישת שקדים ואתה ויקח את ראשן כך בכל שנה ושנה שקראן אותה לפני כאלו את עומר שם באותה שעה ויקח את ראשן. מן מטה שקראו בענין ידבר ה' אל משה לאמר כי תשא את ראש שא את ראש לא נאמר אלא כי תשא :

1) מנילה א

הלכות ואת הסוכ ואל אשתיה דתבין רבנן קמה ויתרי להו הלכות קמיה לרבנן כון דחיה מרדכי דאפק לקבליה ופוסיה מיהו ביהו מורת אמר להו לרבנן האי תעמא למקמה נפש קא אתי דלו מקמה די לא תבוו בעלתי כוונתא שעתא גתעמך מרדכי וקם ליה לגלותא אתא המן ויהיב ליה קמיהו ואורך עד רמלק מרדכי לגלותיה אמר להו במאי עסקתי אמרו ליה בזמן שבת המקדש קדם מאן העמד מניה מיהו מלי קומניה הסולתא ומתכפר ליה אמר להו אתא מלי קומני קמחא דדכו יהו עשה אלפי כברי כספא דדי

בבשוק חקיה אל זכור

ש"ם מנילה חתי מלא קומלח קמחא דדכו חמי פשרת אלפיס וכר. דהקרנות נחיס לכנן מלרינו כפי תפי ריש מנלה נדי בלנו אחס חס לנרינו וחסני דמרנ כסמיק מים כל הפוסק בתורת פולה כאלו הקריב פולט. אך כחו חסני חסור לפסוק כאלו הקריב דהל קדשים בחון וכפין מיש כי [חיה סיי קליני] דש לומרם חס שוכה תיכז אי כפיפוס הקשרת היל חיסור פמינה וחיינ פיתח דהאמירה כוח כהקרנה וחלקו פל זה. מים סמן משכ כר, ולא נחירח אלא מפי שקלים שיכוני לקרם פי קריחת הפרשה [תנחומא כי תשא לוח ג'] פיה שקל שקליו. שונ כשראה מרדכי פסק ככלכות קמילה נכונה תוחלתו ולאמר חתי מלי קומלי וכר

2) מנילה ב

וא"מ והכי משמע לשנא דקרא דשנלו הסמך ותלמד מורה רש לומר דה"פ מדקאמר הלוי אתה הכי קאמר בכל הלמוד מורה גלח דכתיב בורה ליה לנו חס לגרתי וי בשל הקרניות שמינה כלתי מלרינו:

גורל סה - הכרש וצד הככב פיך חס קוס

אל כרם צדך ליישב קודשת המן האך יכולים לעסוק בתורת העולה. והי הוא קודשים בעין.

3) מניחוק ק

אמר רש לקיש מאי דכתיב ואת התורה לעולה לעשה ולדאשת וראשם כל העוסק בתורה כאלו הקריב עולה משה דבאת ואשם

4) מניחוק ק

אמר רבי שמאל בר רבי אבה ר' יוחנן אלו תלמודי חכמים העוסקים בתורה בכל מקום מעלה אבי עליהן כאלו מקטירין ומצטין לשמי ומעלה בתורה זה "הלמודי תורה בפרדה נשא אשה ואמר קי לומר תודה ישיד העולות דהו ברכי את ה כל עשר ה

ה'ג' ה'מקדש

זאת תורת העולה היא העולה. לומר כל העוסק בתורת העולה כאלו הקריב עולה.

בתב רבנו הגדול מהר"י אבוהב ז"ל שאין לומר פיתוס הקטורים אלא מפני הכחש שמה יספר אחד מהשמיים יהא פיה מיתה בקריאה כמו בהקטרה ואולי שמה הטעם אין לומרם אופו במקלט מקומות אכ"פ שאומרים פרשת הקרנות פ"כ והם דברי ארסוס מים שכחם בשם בעל הלכות. ואי אומר אם הלכה נקבל אהל אם לרין יש משיבה דהא נחפסר אחד משמינה פיה מיתה (כרפוס ט) פירש רש"י פיה מינה כי פיל בוס הכפורים דכתיב ויקרא טו ואל יאכל כל פה ולא ימות באח יא אהרן וגו' וכי מפיל קטורם שלא כהלכתה בלא ריקנות היא ופיה מינה פ"כ אלמא שאיט פיה מינה מפני שמיסר אלא מפני שנגמם למקדש ללא צורך. ואפילו לדעת הרמב"ם שפגם נפ"כ מהלכות כלי המקדש (ה"ב) יספר אחד משמינה פיה מינה שהי נעשית קטורם וזה איכא למימר דטכמיה דכין דקטורם וזה הא היה ליה בלא למקדש שלא לנזק ואפילו אם תמלא לומר שאכ"פ שאיט נכנס לפני למדש אלא בהקטרה דמונח הזהב מסייע מינה משום מקטיר קטורם וזה דלשכנן בני אהרן (ויקרא י"ב) שנפשינו מינה מפני שהקטירו קטורם באש וזה איכא למימר דהיינו דוקא כשהוא מקטיר ממש אלא כשהספר בקריאה מהי פיה לן ועד שכבר הוכמפי לפני דהא דאסר משמינה פיה דוקא בעמסר אחד מירא פמנן הוא והנר קל הוא לומר שלא יספר שום אחד מהם בקריאתו ואי לא היה להם בשום מקום לימנע מלמנח מפני משם

העושים בבית ה' בלילות כה בלילות אד יתכן אלו תיה העוסקים בתורה בלילה מעלה עליהם הכתוב כאלו עוסקים בעבודה "לעולם זאת על ישראל אד גדלו אמר רב זה מובח "ביר וישראל שד הגהל עימד ומקריב עליו קרבן ורבי יוחנן אמר אלו תלמודי חכמים העוסקין בהלכות עבודה מעלה עליהם הכתוב כאלו נבנה מקדש בימיהם

5) א"מ סהן קדש

הוא ה'מקדש

6) גורל סה א

רק הביאור בזה הוא דע"י שלומיים תורה משמיים למוטה - במקום שלומד, קודשת המקדש, והיו כאלו מקריב קרבן במקום המקדש ממש. וכדמפורש בגמ' בעובת ויש לו "לעולם זאת על ישראל" וי"ג ג' וכו' דרבי יוחנן אמר אלו חכמי העוסקין בהל' עבודה מעלה עליהם כאלו נבנה ביהמ"ק בימיהן, פ"כ. והילכ כי הויכ שיהי' כמקריב ועומד במקום המקדש. [ועיי' שם בגמ', דלאו דוקא בתורת העולה. דאמר ריש בר נחמני אמר ר' יוחנן תיה העוסקים בתורה "ככל מקום" מעלה אני עליהן כאלו מקטירין ומצטין לשמי, פ"כ] הביאור בזה הוא, התורה שבעל פה מדה המלכות, וזמלכות פה - תורה שבעל פה קרינן להי, כמבאר בפתיח אלוה שאומרים קודם התפילה. והיו בידת המקדש ממש.

7) מניחוק ק

הוא ה'מקדש

8) מניחוק ק

גדל העמוד בתורה לבר תלמידים הרבה ורובן תורה ברבים ושבעו מן התורה אי על פי שהיו מן אה ותלמידים שהעמיד מיוחד לו לישן אלא ושבין ועוסקין תלמידיו בתורה ובהלכות ובהלכות ובהלכות האחרים האחרים תלמידיו הלכות וסעודת משו וסוכרין שש בכל שעה ואין מיהן אחיו לישן בקבר. וכן אמר רשב"ל אמר רבוי עקבא וכן אמר רשב"ל אין תלמידו מניח אחיו לישן בקבר שנאמר (סוף ו) הובב ששוי ישנים. והי השבע העשר איננו מיה מ לישן. וכן משה לבר תורה מישראל הודיען למנח נתן להם סודי תורה ושיחת שקראים ברם כנר שבת ובכל ימי חיים ובכל מעד הם סוכרים אחיו בכל פרישה ופרישה. ובפרישת שקדים אמר כשה לפני הקב"ה רבשעו ששאו מן אה אינו נטי. אל הקב"ה היך כשם

אלא האמת הברור הוא על פי דברי הזר"ש וכתבו"ם האר"י ז"ל, שהקשו, הלא נודע שאיסור קדשים בחוץ שחייבין עליו כרת (ומכ"ס ס' משנה סקנתה פ"ט סי' ע"ג) עבור כי אין מקום להקריב קרבן אם לא בבית המקדש שעומד בארץ ישראל, ושם עשר קדושות המבוארים בכלים (פ"ט מ' ו-יג), אבל חוץ לארץ אינו סובל קדושת הקרבת הקרבן, ואם כן איך בכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר בחוץ לארץ הקריבו קרבנות אצל המשכן. ותירושו שכמו שמצינו ביעקב (ש"ל ט"ז): קיפל הקבי"ה את כל ארץ ישראל והניחו תחתיו, כך היה הענין בזה, שמעת צאתם מארץ מצרים או בכל מקום שהיה חנייתם היה שם כל עשר קדושות של ארץ ישראל היו שורים במחנה ליה, ומקום המשכן היה ממש מקום המקדש, וכל הקדושה שמקומה לשרות במקום בית המקדש היה שם במקום שהוקם המשכן, ולכן הקריבו שם קרבנות, ולא זו בלבד שבמקום חנייתם היה שם כל קדושת ארץ ישראל, אלא גם בעת נסעם נסע ארץ ישראל עמם וכל הקדושה של ארץ ישראל, יע"ש.

והנה לכאורה מי איכא מידי דלא רמיזא באורייתא^א, והיכן רמז דבר זה. אלא הענין, כי נודע שהקדושה השוכן המשגיח בארץ ישראל הוא מרת מלכות הנקראת ארץ ישראל^ב, נודע שכזה זו נקראת פה כמבואר במאמר אליהו ז"ל (הקדמה פ"ג ט) מלכות פה כר, והיא הנקראת פי ה' כנודע^ג. במלא לפי זה דברי הזוהר מפורשים במקרא דקאמר על פי ה' יחנו, ר"ל שחנייתם היה על מקום הנקרא פי ה', ולא זו בלבד בעת חנייתם אלא שגם ועל פי ה' יסעו, שהמסע שלהם היה ג"כ על המדה הנקראת פי ה', שכל מקום שהלכו הלך עמהם ארץ ישראל וקדושתה. והשתא שפיר קאמר השי"ס הואיל דכתוב על פי ה' יחנו כר הוה ליה סותר על פנת לבנות בכפונתו, דהא באותו המקום שסתרו באותו מקום עצמו בנו, שסתרו בארץ ישראל ובנו בארץ ישראל, וזה ברור ואמת בעזרת ה'.

גזר ד' תשס"ב ע"פ פק"ד

והוא כמו שבי הערבי נחל ושלח דהוה לכאורה על הכתוב "על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו" דפי ה' איהו בחי המלכות - בבחי' מקום המקדש, ולכן קחשיב סותר ע"מ לבנות במקומו כמבואר בגמ' (א"ח לא) ועיי"ש. וכמו שכתב בזוה"ק והאריז"ל (והוא שם בספר עיני נחל) דלכן היו מקריבין קרבנות כמדבר ולא היה קדשים בחוץ, לפי שהמשיכו שם קדושת המקדש שם במדבר, ועיי"ש. ושמעתי בשם הרה"ק ר' יהושע מבעלו זצוק"ל, שזוהו מה שפירשי' (ומאשה מתח) שביהמ"ק של מעלה מכון כנגד ביהמ"ק של מטה. עכ"ל. דהו"ו איירי ביעקב אבינו בזמן שאין מקדש בנוי למטה, אבל יש כח לתלימוד חכם (ויעקב הוא איש תם וישוב אהלים, לומד תורה) להמשיך בחי' ביהמ"ק של מעלה למטה, עכ"ל הקו. והכל בכח של לימוד התורה דהוא בחי' המלכות. שעל ידה ממשיכים למטה קדושת ביהמ"ק.

גזר ד' תשס"ב ע"פ פק"ד

מא דכתי' אהב ה' שער ציון מכל משכנות יעקב אהב ה' שערים המצוינים (ו) בהלכה יותר מבתי כנסיות ומבתי מדרשות והיינו דאמר ר' חייא בר אמי משמיה ר' תעילא מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד.

גזר ד' תשס"ב ע"פ פק"ד

וזהו הביאר כמה שאמר רבי חייא בר אמי משמי' דעולא (בבב"ב טז) מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד, ע"כ. ר"ל שע"י ד' אמות של הלכה ממשיכין למטה קדושת בית המקדש.

קרבנות אחר - ע"פ פק"ד

אך הנה בא להורות גודל מעלה לימוד התורה כי שיח שסתותינו חשוב ומקובל כאלו הקרבנו כל הקרבנות במועדם ועוד זאת יותר במעלה כי כח הלימוד בענין הקרבנות הוא בכל מקום ובכל זמן ולהקריב הקרבנות בפועל ממש הוא דוקא בבהמ"ק ואם הקריבום בחוץ חייב כרת. (אך כח התורה הקדושה הוא נוהג בכל זמן ובכל מקום) וז"ל הגמרא בשבועות דף י"ו שמעתי שמקריבין אע"פ שאין בית כור. כי הלימוד בעניני הקרבנות הוא מרוצה לפני הקב"ה כאלו הקריבום בפועל ממש במקום בהמ"ק.

גזר ד' תשס"ב ע"פ פק"ד

ולכן לאחר שאומרים בתפילה, איזהו מקומן וגו', שהוא לימוד תורת העולה ושאר קרבנות, וקשה אך אומרים זה הרי הוא קדשים בחוץ, ולכן כפירוש יד רצון שיבנה בית המקדש - ותן חלקינו בתורתך. ר"ל שע"י לימוד בתורתך הקדושה בונים בית המקדש ממש, וקחשיב כמו שמקריב הקרבן בבית המקדש ממש.

אסור להביא קריבת אוקוס

דבר אחר, (קהלת ט"ז) תחלת דברי וגו'. זה אחרונה, שנאמר (עזרא ד' ו) ובמלכות אחרונה בתחלת מלכותו כתבו שטנה וגו'. (קהלת ט"ז) נא אחרית פיהו וגו'. שעלה ובטל מלאכת בית המקדש. פיון שראו הכל כן התחילו צוחקין, וי' ויהי בימי אחרונה.

גזר ד' תשס"ב ע"פ פק"ד

וא"כ במד"ר (אמת הקדש פ"ח) ויהי בימי אחרונה, שנאמר, "ובמלכות אחרונה בתחלת מלכותו כתבו שטנה וגו'" שעלה ובטל מלאכת ביהמ"ק, כיון שראו תחלת צווחין וי', ויהי בימי אחרונה ע"כ. וק' דהרי גם לאחר הגם של פורים לא נבנה הביהמ"ק, כמו שאמר אחרונה לאסור (אמת ט"ז) עד חצי המלכה ותעשה, דרשנין בגמ' (פגלה ט"ז) עד חצי המלכות, ולא דבר שחוצץ למלכות ומא' נהו בין ביהמ"ק וא"כ לכאורה עדיין ה"ווי" במקומה עומדת.

רק ע"י שקימו וקבלו היהודים (אמת ט"ז), וא"כ במד"ר (תענית פ"ג) דישאל אמרו בשבועות נעשה ונשמע על תורה שבכתב וכפה עליהם הר כניגית על תורה שבע"פ, ועיי"ש. נמצא לפי"ז דמה שבי' ושבת פ"ט וישיב דה כיה שבפורים הדר קבלו התורה מאהבת הגם היינו על תורה שבע"פ. וכיון שקבלו אז ללמוד תורה שבע"פ הרי המשיכו עיי"ו המקדש של מעלה למטה. ואף דבפועל הו' הבית המקדש חרוב, מ"מ היו להם קדושת ביהמ"ק עיי' הו' אמות של הלכה, שממשיכים עיי"ו קדושת המקדש. והמן הוא שביטל בנין בית המקדש, ומרדכי הוא שירד לבנות ביהמ"ק, שע"י שגרם שיקבלו ישראל התורה מאהבה, המשיכו למטה, בית המקדש שלמעלה, כ"ל. וכדאי' במדרש (ילקוט אסתר - פ"א רמז תתקמ"ה) מרדכי ירד כשבייל שיבנה ביהמ"ק בימיו, והמן ירד כשבייל שיבטל בנין הבית המקדש בימיו, שכן כתוב ובמלכות אחרונה בתחלת מלכותו כתבו שטנה לפיכך צווחו ווי ויהי בימי אחרונה, ע"כ.

וזה לא ידע המן שיש לכל אחד מישראל כח להמשיך קדושת המקדש על ידי לימוד התורה. ולכן חשב שיתקיים גזירתו להשמיד כל היהודים לפי שאין להם קרבנות להצילם, דאף דהלומד תורת העולה כאילו הקריב עולה, מ"מ הרי הוא קדשים בחוץ. אבל כאמת שפיר יכולים ללמוד תורת העולה אף בחוץ, לפי שע"י לימוד תורה שבע"פ ממשיכים למטה קדושת המקדש ממש, והיו כאילו הקריב עולה במקדש, כמו שהקריבו ישראל קרבנות במדבר, שהמשיכו שם קדושת המקדש. וזהו כל הישועה של פורים, שהצרה הו' על שכתבו שטנה לבטל בנין המקדש, והישועה היתה כמה ששוב קבלו תורה שבע"פ ברצון, וע"י לימוד תורה שבע"פ ממשיכים אף בחוץ לארץ קדושת המקדש.